

נזירות, עוד בהיותו בבית הקברות, תיקשי: **מי איכא** וכי תיתכן אפשרות של עבירת **בל תאחר** בנזירות, והרי עם קבלתו הוא נהיה לנזיר!?

ועוד תיקשי, **האמר מר בר רב אשי**: לדברי הכל **חיילא עליה נזירות עליה מאלתר** בבית הקברות, **וכי פליגי**, רק **לענין מלקות פליגי**, האם הוא לוקה בהיותו בבית הקברות על אכילת ענבים.

בכניסה לנזיר, ואז יתכן לו לעבור בבל תאחר, אם לא יצא מיד מבית הקברות, ויטהר עצמו, ויקבל נזירות.⁽¹⁾

ופרכינן: **הניחא למאן דאמר** שהמקבל על עצמו נזירות בהיותו בבית הקברות **לא חיילא עליה נזירות מאלתר**, אינו נעשה מיד נזיר בהיותו שם, שפיר יתכן לדין בל תאחר בנזיר.

אלא למאן דאמר מאלתר חיילא עליה

שנדר על העתיד "וכל אשר תתן לי - עשר אעשרנו לך", ומההלכה האמורה כאן בנזיר, שהאומר לא אפטר מהעולם עד שאהיה נזיר, חייב לנהוג בנזירות. ואף על פי שעדיין לא נדר בנזיר, הואיל ואמר **שידור בנזיר - חייב להנזר**.

והגר"ש שקופ [סימן ד] הוכיח מלשונות הרמב"ם שהוא חייב לנהוג בנזירות מבלי שיצטרך לומר הריני נזיר, אך אין הוא נעשה נזיר מיד אלא רק בשעה שיתחיל לנהוג בנזירות. ובתוס' כאן מצאנו שתי גישות לענין.

בתירוצם הראשון ביארו שכונת הגמרא לומר שהוא נודר לקבל נזירות, והאיחור הוא בקבלת הנזירות.

ואילו בתירוצם השני, טוענים התוס' שאם הוא מתאחר בקבלת הנזירות אין זה בל תאחר של נזיר אלא בל תאחר של נדר! ועיין ביאור התוס' בחידושי רבי שמואל סימן ד אות ו.

1. הר"ן מבאר שעליו לצאת, להטהר, ולקבל על עצמו נזירות.

והתוס' במסכת נזיר [טז ב] כתבו שלריש לקיש לא חלה הנזירות בהיותו טמא, עד שיטהר, ואז יצטרך לקבל על עצמו נזירות, והביאו את דברי הקונטרס ש"בקבלה מועטת סגי לחול עליו

לדעת הר"ן, רק משעברו שלשה רגלים מתחיל האיחור, ואז עובר מיד בבל תאחר. ולכן אם קיבל עליו בנדר להיות מיד נזיר, הוא חייב מיד לקיים את נדרו כדי לא לאחר את המיידיות שבנדרו. ואם לא מקיים אותו הרי הוא מאחר מיד את קיום נדרו, ולכן עובר מיד בבל תאחר. אך לדעת הרא"ש גם אם לא התחייב מיד מתחיל האיחור מיד, אלא שהרחיבה התורה את הזמן שבו הוא עובר בבל תאחר לשלשה רגלים, ולכן גם כשנודר לקבל נזירות מיד, והאיחור הוא אכן מיד, אין הוא עובר על בל תאחר אלא לאחר שלשה רגלים.

ואילו הרמב"ם פסק [בפרק א מהלכות נזירות הלכה ד] שהאומר לא אפטר מהעולם עד שאהיה נזיר הרי זה נזיר מיד, שמא ימות עתה. ואם איחר נזירותו הרי זה עובר בבל תאחר לשלמו. ודבריו צריכים ביאור, כי אם הוא נעשה מיד נזיר שוב אין בל תאחר.

וכתב הגרי"ז [בחידושי הגרי"ז על הרמב"ם, פרק ד מהלכות נזירות הלכה ד] שכונת הרמב"ם שחייב לקבל על עצמו נזירות, ואם איחר את הקבלה של הנזירות עובר בבל תאחר. והוכיח זאת מדברי הרמב"ם [פרק ו מהלכות ערכין הלכה ג] הפוסק שיכול אדם לידור נדר שהוא יקדיש דבר שלא בא לעולם, בעת שהוא יבוא לעולם. ומביא הרמב"ם ראייה לכך מיעקב אבינו

וכיון שלדברי הכל חלה עליו נזירות, הוא אינו עובר בכל תאחר!

ומשנינן: **אפילו הכי**, שחלה עליו מיד נזירות, עוד בהיותו בבית הקברות, **קם ליה** עובר הוא **בכל תאחר** אם אינו יוצא מבית הקברות מיד, **משום דקא מאחר** בכך את קיום נזירות דטהרה.

שנזיר זה, שקיבל נזירות בעודו טמא, חייב להיטהר מיד, ולהביא קרבנות נזיר שנטמא, ולהתחיל למנות שלשים ימי נזירות של טהרה. ואם הוא מאחר את קיום נזירות טהרה, הרי הוא עובר בכל תאחר.

אמר רב אשי: הואיל וכן, שגם כאשר חלה נזירות, אם היא חלה בטומאה, יש בל תאחר על איחור בניהוג נזירות טהרה —

נזיר שטימא עצמו במזיד — **עובר בכך משום כל תאחר דנזירות טהרה**.

רב אחא בריה דרב איקא אמר: יתכן אופן אחר לבל תאחר בנזירות, **שעובר בכל תאחר מצות תגלחתו**.

שהרי כיון שטימא את עצמו, אינו יכול

לקיים מצות תגלחת של נזיר טהור בתום ימי נזירותו, כדין נזיר טהור, אלא עליו לגלח שערות ראשו כיון שנטמא, ואין בתגלחת זו קיום מצות תגלחת של נזיר טהור, אלא התגלחת הזאת נועדה לסיים את נזירותו הטמאה, כדי להתחיל למנות נזירות טהרה מחדש.

ולא מיבעיא למאן דאמר תגלחת של נזיר שנטמא מעכבת את תחילת ניהוג נזירות טהרה, שלפיו פשוט הדבר שהוא עובר בכל תאחר תגלחתו כאשר הוא מטמא את עצמו.

אלא, אפילו למאן דאמר תגלחת נזיר שנטמא אינה מעכבת את תחילת ניהוג נזירות טהרה, בכל זאת, **מצות גילוח של נזיר טהור מיהא הוא לא מיקיים**, ונמצא שאיחר בידיים את קיום המצוה, בכך שטימא עצמו בידיים.

מר זוטרא בריה דרב מרי אמר: נזיר שטימא עצמו עובר **בכל תאחר קרבנותיו**. שהרי היה עליו להביא בתום ימי נזירותו קרבנות של נזיר טהור, ובכך שטימא עצמו, הוא איחר את הבאתם, עד שיטהר וימנה ימים של נזירות טהרה.⁽²⁾

כי אם ינהג בנזירות ללא כל הודעה על תחילת ניהוג הנזירות לא תהיה כל משמעות למעשהו, שהרי יתכן ואדם לא ישתה יין ולא יטמא למת ולא יתגלח, ולא יהיה בכך משום הנהגת נזירות.

2. הר"ן מבאר שעובר על בל תאחר של קרבנות הנזיר לאחר שלשה רגלים.

ובכל תאחר תגלחתו משמע מהר"ן שעובר מיד.

הנזירות, ואומר הריני כמו שנדרתי.

ומבאר הגר"ש רוזובסקי בחידושו [סימן ד ב], שכונת הר"ן והתוס' היא אחת, שצריך הנזיר להתחיל בניהוג נזירותו הטהורה, אך אינו צריך לומר "הריני נזיר" בתחילת ניהוג הנזירות, היות וכבר קיבל עליו להיות נזיר. אלא שהוא צריך להגדיר את זמן תחילת ניהוג הנזירות ב"קבלה מועטת", שמשמעותה הודעה שהוא מתחיל בניהוג הנזירות שקיבל על עצמו בעבר, בשעה שנזר בהיותו טמא.

ותממה הגמרא: וכי מן הכא, מן ההיקש של נדרים לנזירות נפקא ליה לבל תאחר קרבנות הנזיר?

והרי מזהתם נפקא ליה, מהא דכתיב בענין בל תאחר [דברים כג] "כי דרוש ידרשנו" – אלו הטאות ואשמות! וגם קרבנות נזיר שיש בהם חטאת ואשם, הם בכללם.

ומשנינן: בכל זאת הוצרך ההיקש של נדרים לנזירות, כי מהו דתימא, היה מקום לומר, לולי ההיקש, חידוש הוא שחידשה תורה בנזיר, ולכן אינו עובר על אי הבאת קרבנות הנזיר בבל תאחר, קא משמע לן ההיקש שגם בנזיר עובר.

והוינן בה: מאי חידוש יש בנזיר?

אילימא, אם נאמר שהחידוש הוא בכך דלא מתפס ליה לחטאת נזיר בנדר, שאי אפשר לנדר להביא חטאת נזיר אלא אם כן נעשים לנזיר, אין זה חידוש, כי –

הרי חטאת חלב [חטאת רגילה נקראת "חטאת חלב", כי היא החטאת השכיחה, שטועה אדם ואוכל חלב בשגגה], שאין מתפסה בנדר, אלא מתחייב בה אך ורק אם עבר בשוגג על עבירה חמורה [שזדונה כרת], ועובר עליה בבל תאחר!

ומבאר הגמרא: אלא מאי חידושיה של נזיר? –

כי פלקא דעתך אמינא, הואיל ואם אמר הריני נזיר אפילו מן חרצין בלבד, חידשה תורה דהוי נזיר לכל דבריו, וכיון שחידוש הוא, אימא לא ליעבור עליה משום בל תאחר –

קא משמע לן קרא שיש בל תאחר גם בנזיר.

אך תירוץ זה אינו לכולי עלמא.

כי הניחא למאן דאמר, כי האומר "הריני נזיר מן חרצין" הוי נזיר לכל, שפיר יש חידוש בנזיר.

אלא לרבי שמעון, דאמר אין הוא נעשה נזיר עד שיזיר מכולן, מכל עניני הנזיר – מאי איכא למימר?

ועוד, האי חידוש הרי חידוש לחומרא הוא! וכיון שהחמיר עליו הכתוב, פשיטא שיש להחמיר עליו גם לענין בל תאחר, ולא להקל עליו בבל תאחר מחמת החידוש בחומרא שלו.

ומשנינן: אלא, מאי חידושיה של נזיר

בהבאת הקרבנות של נזיר מחמת היותו נזיר, אלא כל חיובו בבל תאחר הוא רק משום איחור הקרבנות שחייב בהם, והוא בל תאחר של חיוב קרבן, ולא בל תאחר של נזיר, ולכן אינו עובר אלא לאחר שלשה רגלים, כדין איחור בהבאת כל קרבן.

ומהתוס' משמע שעובר מיד בבל תאחר קרבנותיו, כיון שחיוב הנזיר הוא להביא את

וביאר הקרן אורה, שנחלקו האמוראים אם נוהג בל תאחר בקיום מצוות הנזיר.

למאן דאמר שעובר בבל תאחר תגלחתו, יש בל תאחר בכל קיום מצוות הנזיר, והוא עובר עליהן מיד, כי הוא חייב בהן מיד.

ולמאן דאמר שעובר הנזיר על בל תאחר קרבנותיו, אין הנזיר עובר מצד דין נזירותו לא בבל תאחר על התגלחת ולא על בעל תאחר

לקולא, שבגללו הוצרך הכתוב לומר שאפילו בנוזיר יש כל תאחר —

אינה באה לכפר על חטא, ומדוע שלא יוכל אדם להתפיס בהמה בחטאת נזיר גם אם אינו נזיר? וכיון שיש קולא בדבר, היה מקום לומר שאין בה כל תאחר, והוצרך ההיקש לומר שגם בה יש כל תאחר.

אך מקשה הגמרא: **הרי חטאת שמביאה יולדת, דלא אתיא לכפרה, ויש בה קולא, שאין אדם יכול להתפיס בה חטאת, ובכל זאת עבר עלה משום כל תאחר.** וזאת, מבלי צורך בהיקש לגלות על כך. ואם כן, מדוע הוצרך הכתוב בנוזיר לחדש שיש בו כל תאחר. (1)

ומשנינן: **החיא חטאת של יולדת, יש בה חומרא מצד אחר, דקא שריא לה שהיא מתירה ליולדת למיכל בקדשים.** כי עד שאין היולדת מביאה את קרבן חטאת יולדת אסורה היא לבוא אל המקדש ולאכול בשר קדשים. ואילו חטאת נזיר יש בה רק צד קולא, שהרי אין היא מתירה דבר, ולכן הוצרך הכתוב לומר שבכל זאת עוברים עליה בכל תאחר.

אמר מר בכרייתא: ומה נדרים — האב מיפר נדרי בתו ובעל מיפר נדרי אשתו, אף נזירות — האב מיפר נזירות בתו ובעל מיפר נזירות אשתו.

והוינן בה: **למה לי היקשא של נזיר לנדרים**

ב-ד דסלקא דעתך אמינא, הואיל ואם גילח הנזיר על אחת משלשתן, משלשת הקרבנות שהוא חייב [עולה, חטאת ושלמים], יצא ידי חובתו, ואינו צריך לחכות עם תגלחתו עד שיקריב את כל שלשת הקרבנות שהוא חייב בהם, אם כן לא הקפידה התורה על הבאתם מיד עם סיום הנזירות, ולכן לא ליעבור הנזיר עליה, על עיכוב הבאת קרבנות הנזיר, בכל תאחר —

לכן קא משמע לן ההיקש שיש כל תאחר על עיכוב בהבאת קרבנות הנזיר.

ואיבעית אימא: מאי חרושיה של נזיר? — משום דלא מתפיסו לחטאת הנזיר כנדר.

והא דקא קשיא לך, הרי כל חטאת חלב אין להתפיסה בקרבן חטאת אלא אם כן חטא, ומה חידוש לקולא יש בחטאת נזיר?! —

תשובתך: חטאת חלב — קאתיא לכפרה, כיון שהיא באה לכפרה, חייב האדם להביאה כדי להתכפר, ויש בכך חומרא, שהיא מאזנת את הקולא שאי אפשר להתפיס חטאת חלב אם לא חטא.

אבל חטאת נזיר — למאי אתיא? הרי היא

קרבנותיו מיד. והקשה הקרן אורה, מאי שנא מעולת ראייה, שעובר עליה בכל תאחר רק אחרי שלשה רגלים, למרות שהוא חייב להביאה מיד ברגל הראשון. ותירץ בשיעורי רבי שמואל [על הדף], שהחויב להביא עולת ראייה מיד ברגל הראשון אינו מצד חיוב הקרבן, שלא ציוותה התורה את

קרבנותיו מיד. והקשה הקרן אורה, מאי שנא מעולת ראייה, שעובר עליה בכל תאחר רק אחרי שלשה רגלים, למרות שהוא חייב להביאה מיד ברגל הראשון. ותירץ בשיעורי רבי שמואל [על הדף], שהחויב להביא עולת ראייה מיד ברגל הראשון אינו מצד חיוב הקרבן, שלא ציוותה התורה את

1. רבי עקיבא איגר בגליון הש"ס נשאר בצריך עיון, מנין יודעת הגמרא שיש בחטאת יולדת כל